

Psykisk ohälsa i relation till olika skolfaktorer bland länets ungdomar

Resultat från länets Folkhälsoenkät ung visar att ungdomar som känner sig stressade inför skolarbetet i större utsträckning har minst två psykosomatiska besvär mer än en gång i veckan än ungdomar som känner sig lugna inför skolarbetet.

Psykisk ohälsa

Den psykiska ohälsan ökar i befolkning och särskilt har nationella siffror visat att det är tjejer i tonåren som i högre utsträckning rapporterar olika typer av psykosomatiska besvär.¹

I Folkhälsoenkät ung undersöks både somatiska besvär, vilka är huvudvärk, ont i magen och ont i ryggen och psykiska besvär vilka är känt mig nere, varit irriterad eller haft dåligt humör, känt sig nervös, känt mig stressad och haft svårt att somna.

2017 års undersökning visar att tjejer i högre utsträckning rapporterar psykosomatiska besvär och att något fler gör det på gymnasiet än på högstadiet² (figur 1).

Faktorer i skolan

Flera nationella rapporter lyfter fram brister i skolan som en tänkbar orsak till den ökande psykiska ohälsan.^{1,3} Skolprestationerna har blivit sämre sedan 1990-talet. Enligt PISA-undersökningarna har Sverige halkat efter i kunskaper i matematik, läsförståelse och naturkunskap bland 15-åringar, även om en förbättring sågs vid den senaste undersökningen.⁴ Denna utveckling har skett parallellt med den försämrade psykiska hälsan.

I 2017 års undersökning svarade två tredjedelar av pojkarna och hälften av flickorna att de ofta eller alltid har arbetsro på lektionerna (figur 2). När det gäller om man upplever att lärarna ger stöd och hjälp att utvecklas är det också en större andel av killarna, drygt 70 procent, än av tjejerna, drygt 60 procent, både i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet (figur 3).

På frågan om hur man känner sig inför skolarbetet finns stora skillnader mellan killar och tjejer. Majoriteten av tjejerna i båda åldersgrupperna känner sig stressade inför skolarbetet, två tredjedelar i gymnasiet, medan mindre än var tredje kille känner sig stressad (figur 4).

Psykisk ohälsa i relation till skolfaktorer

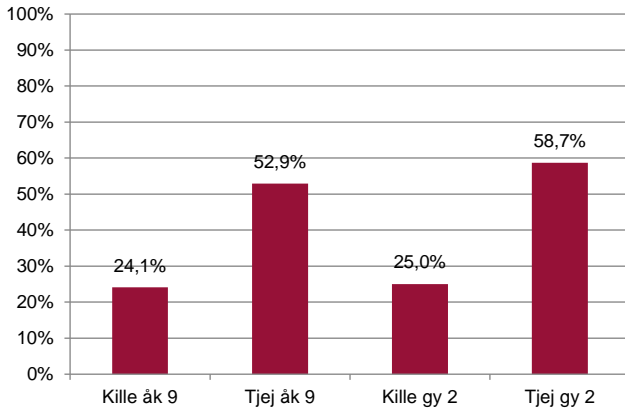
Psykosomatiska besvär är vanligare bland ungdomar som sällan/aldrig eller ibland har arbetsro på lektionerna jämfört med dem som ofta eller alltid har det. Det gäller både killar och tjejer i båda åldersgrupperna (figur 5).

Samma mönster ses om vi tittar på om man upplever att man får stöd och hjälp att utvecklas av lärarna i skolan. Färre av de ungdomar som upplever att de ofta eller alltid får stöd rapporterar psykosomatiska besvär (figur 6). Psykosomatiska besvär är också vanligare om man känner sig stressad inför skolarbetet, både bland killar och tjejer i båda åldersgrupperna (figur 7).

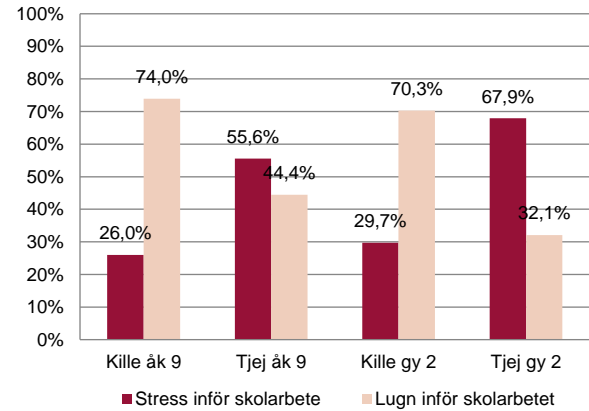
Dessa resultat baseras på tvärsnittsdata, det vill säga informationen är insamlade vid samma tillfälle. Det gör att vi inte kan dra några slutsatser om vad som påverkar vad. Det kan vara så att skolfaktorer påverkar den psykiska ohälsan, men också så att den psykiska ohälsan påverkar till exempel om man har arbetsro på lektionerna eller inte.

MER INFORMATION

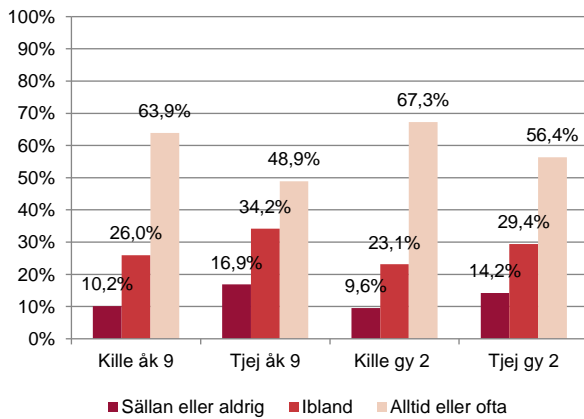
Läs mer om vilka insatser och metoder som finns för barn och unga: <https://folkhalsaochsjukvard.rjl.se/vardstod/barn-och-unga/halsoframjande-och-forebyggande-arbete-for-barn-och-unga>

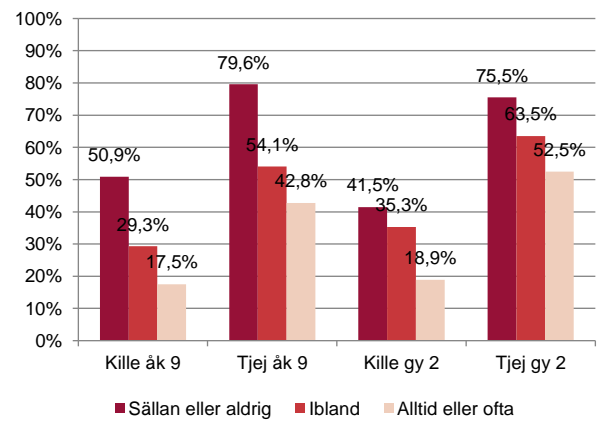
Figur 1. Andel (%) med minst två psykosomatiska besvär mer än en gång i veckan, de senaste sex månaderna fördelat på kön och årskurs

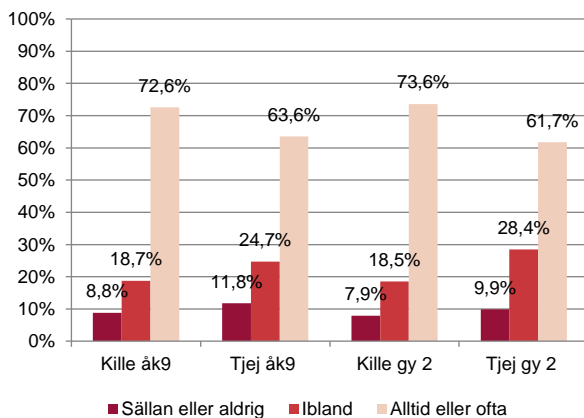
Figur 4. Andel (%) som känner sig stressade respektive lugna inför skolarbetet fördelat på skolår och kön.

Figur 2. Fördelning över hur ofta man har arbetsro på lektionerna utifrån skolår och kön.

Figur 5. Andel (%) med minst två psykosomatiska besvär mer än en gång i veckan fördelat på hur ofta man upplever att man har arbetsro på lektionerna.

Figur 3. Fördelningen över upplevt stöd och hjälp från lärare efter skolår och kön.

REFERENSER

1. Folkhälsomyndigheten (2018) Varför har den fysiska ohälsan ökat bland barn och unga i Sverige? www.folkhalsomyndigheten.se
2. Region Jönköpings län - Folkhälsoenkät ung 2017 <https://folkhalsaochsjukvard.rjl.se>
3. BRIS (2018) Skola. Vård. Omsorg. Och den psykiska ohälsan. BRIS rapport 2018:1 www.bris.se
4. Skolverket (2016) PISA 2015, 15-åringars kunskaper i naturvetenskap, läsförståelse och matematik. Rapport 450. <https://www.skolverket.se/getFile?file=3725>